

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr IV/23/2011
Rady Gminy Sadowne
z dnia 21 marca 2011 roku

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY SADOWNE
NA LATA 2011 – 2015**

Sadowne styczeń 2011r.

I. WSTĘP

Przemoc w rodzinie to zjawisko coraz bardziej obecne w rzeczywistości, występujące powszechnie w naszym społeczeństwie które dotyka rodziny o różnym statusie społecznym. Statystyki prowadzone przez różne urzędy i instytucje, diagnozy sporządzane przez specjalistów oraz informacje, jakie pokazują media jak również kondycja psychofizyczna i moralna społeczeństwa, pokazują rozmiar i wieloaspektowość tego zjawiska. Podstawowy dokument prawny to ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) która definiuje to zjawisko jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny i innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, a w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującą szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołującą cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

W celu zapobiegania zjawisku przemocy a także redukcji jej dotkliwych skutków, gminy zobowiązane zostały ustawowo do tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rodzina jest niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Ważną rolę w rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Rodzaje przemocy:

- Przemoc fizyczna - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.
- Przemoc psychiczna - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.

- Przemoc seksualna - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
- Przemoc ekonomiczna - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

Na terenie Gminy Sadowne przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

W ostatnim okresie, coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy. Prowadzone dotychczas działania informacyjne – ogólnopolskie i lokalne – spowodowały zmiany świadomości społecznej i z jednej strony – większej gotowości ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej – wiąże się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Oszacowanie zjawiska jest możliwe między innymi dzięki procedurze Niebieskiej Karty. I tak, dane Posterunku Policji w Sadownem przedstawiają się następująco:

Tabela 1 Zjawisko przemocy w rodzinie wg danych wykazanych przez Posterunek Policji w Sadownem.

RODZAJ PROBLEMU	ROK		
	2008	2009	2010
Interwencje domowe , których główną przyczyną były sytuacje konfliktowe spowodowane przez osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu	59	53	53
Ilość postępowań wszczętych z powodu znęcania się fizycznego lub psychicznego nad rodziną		2	4
Ilość założonych „Niebieskich kart”	59	53	53

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2010 w toku prowadzonych postępowań powzięła informacje o przypadkach stosowania przemocy w rodzinie. Zjawisko to dotyczy 53 postępowań (środowisk rodzinnych), w tym wobec jednego sprawcy zastosowano tymczasowy areszt na dwa miesiące do sprawy. Dane te dotyczą postępowań prowadzonych przez Posterunek Policji w Sadownem

Zjawisko przemocy na terenie Gminy Sadowne, wymaga opracowania dokładnej diagnozy tego problemu. Konieczne też jest zbudowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II. WSTĘPNE ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1 Mapa Problemów

Gmina Sadowne jest gminą wiejską, opartą na rodzinnych małych gospodarstwach rolnych. Większość mieszkańców ma wykształcenie podstawowe i zawodowe. Problemy związane z przemocą wynikają z małej wrażliwości i wiedzy w stosowaniu przemocy oraz przyzwolenia społecznego na utrwalanie przemocy w stosunku do dzieci i osób starszych. Z drugiej strony są sytuacje stosowania alkoholu co sprzyja aktom przemocy i agresji. Problemem jest również braku świadomości społecznej oraz bagatelizowanie problemu przez instytucje, których zadaniem i celem powinno być zajmowanie się pomocą ofiar przemocy

W związku z zauważalną szarą strefą, gdzie stosowana jest przemoc wobec dzieci jako środek wychowawczy, problem przemocy wymaga głębszej i szczegółowej diagnozy. Niewielka liczba ujawnionej przemocy wynika nie z faktu, że przemoc jest na niskim poziomie lecz z faktu, że ofiary przemocy nie ujawniają się, jak również nie zawsze posiadają wiedzę, gdzie mogą szukać pomocy.

2 Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:

- a) zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy,
- b) przeszkolenie osób udzielających profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy,
- c) nawiązanie współpracy ze specjalistą do spraw przemocy w poradni leczenia uzależnień,
- d) integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie,
- e) działania edukacyjno – informacyjne (stosowanie jednoznacznych przekazów, które mówią, że nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka, nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej, rozwój wiedzy, kompetencji, umiejętności reagowania wobec problemu przemocy i podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy),
- f) nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- g) rozwój oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc,
- h) oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

3 Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej i ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- a) tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- c) opracowywanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- d) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- e) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

III. ZASOBY GMINY SADOWNE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Zasoby instytucjonalne Gminy:

- a) Pełnomocnik Wójta ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Zapobiegania Narkomanii;
- b) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sadownem;
- c) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadownem;
- d) Punkt Konsultacyjny;
- e) Zespół Interdyscyplinarny;
- f) Posterunek Policji w Sadownem;
- g) Placówki oświatowe;
- h) Świetlica Socjoterapeutyczna;
- i) Placówki ochrony zdrowia;
- j) Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne.

IV. KIERUNKI DZIAŁAŃ

- 1. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy
- 2. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.
- 3. Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Sadowne.
- 4. Tworzenie strategii interwencyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- 5. Budowanie systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- 6. Kształtowanie postaw społeczności lokalnej wolnych od przemocy:
  - a) działania edukacyjne,

- b) działania profilaktyczne,
  - c) działania informacyjne.
7. Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
  8. Dostosowywanie działań programu w zakresie interwencji, informacji, edukacji, budowania systemu i działań zespołu interdyscyplinarnego do projektowanych zmian w przepisach prawnych.

V. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwój współpracy warunkującej powstanie lokalnego, spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
2. Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy;
3. Zapewnienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy;
4. Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne;
5. Inicjowanie działań w odniesieniu do sprawców przemocy, aby ich readaptacja społeczna mogła być odczuwalną korzyścią dla życia społecznego.

VI. ZADANIA PROGRAMU

Lp.	ZADANIE	OPIS ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR LUB KOORDYNATOR
1.	Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego	Zespół składał się będzie z grupy specjalistów reprezentujących instytucje wchodzące w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie tj. przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadownem, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Posterunku Policji w Sadownem, oświaty, ochrony zdrowia i innych instytucji.	2011	Wójt Gminy Sadowne
2.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku • Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie • Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie • Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach • Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym • Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie • Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy • Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. 	2011-2015	Zespół Interdyscyplinarny
3.	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz sprawców przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Kierowanie ofiar przemocy do prawnika w Urzędzie Gminy • Kierowanie ofiar przemocy oraz sprawców przemocy do psychologa w Punkcie Konsultacyjnym • Współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, domy samotnej matki itp. • Określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk • Tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla Ofiar Przemocy • Kierowanie na grupy wsparcia ofiar przemocy • Praca socjalna z osobami doznającymi przemocy oraz sprawcami przemocy 	2011 - 2015	Zespół Interdyscyplinarny

4.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej. W tym celu przeprowadzane będą obok szkoleń resortowych wspólne szkolenia służb, udział w szkoleniach, konferencjach tematycznych • Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy 	2011 - 2015	Zespół Interdyscyplinarny
5.	Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne, a w szczególności:	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności • Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie • Umieszczenie informacji na stronach internetowych UG Sadowne, GOPS, • Spotkania informacyjne z mieszkańcami Gminy 	2011- 2015	Zespół Interdyscyplinarny
6.	Działalność Punktu Konsultacyjnego pełniącego rolę punktu informacji, wsparcia i pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Praca specjalistów w zakresie diagnozy i pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej • Tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla Ofiar Przemocy • Dyżury/ spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego 	2011-2015	Zespół Interdyscyplinarny

VII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sadowne na lata 2011 – 2015 będą środki finansowe z budżetu Gminy Sadowne oraz środki pozyskiwane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań programu.